

Експертний висновок
Міністерства фінансів України до законопроекту
згідно зі статтею 27 Бюджетного кодексу України

1. Назва законопроекту

Проект Закону України «Про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо забезпечення фіскальної ефективності та справедливості у зарахуванні до місцевих бюджетів податку на доходи фізичних осіб та адміністративних штрафів у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху» (реєстр. № 5319 від та іншими.

2. Завдання законопроекту

Законопроектом пропонується внести зміни до Бюджетного кодексу України (далі – Кодекс) та передбачити, що:

50 відсотків надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах відповідної території територіальної громади, зараховуються до бюджету розвитку відповідного місцевого бюджету (зміни до пункту 23 частини першої статті 29 та частини першої статті 71);

надходження від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом, земельними ділянками та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, у тому числі було передано на баланс підприємств, установ, організацій, засновником яких є сільські, селищні, міські ради, належать до доходів загального фонду бюджетів місцевого самоврядування (зміни до пункту 29 частини першої статті 64).

Також законопроектом пропонується доповнити частину другу статті 64 Кодексу та передбачити зарахування податку на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО):

податковим агентом – юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом нерезидента – юридичної особи – за податковою адресою фізичної особи у разі подання нею відповідної заяви податковому агенту;

податковим агентом – фізичною особою у разі подання відповідної заяви фізичною особою – податку податковому агенту – за її податковою адресою;

податковим агентом або фізичною особою, яка отримує доходи від особи, яка не є податковим агентом, з доходів за здавання фізичними особами в оренду (суборенду, емфітевзис) земельних ділянок, земельних часток (паїв), виділених або не виділених у натурі (на місцевості) у разі подання відповідної заяви фізичною особою – платником податку податковому агенту, – за її податковою адресою.

3. Оцінка впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту призведе до перерозподілу надходжень ПДФО між місцевими бюджетами, що впливатиме на обсяги дотації вирівнювання та реверсної дотації в результаті здійснення горизонтального вирівнювання податкоспроможності місцевих бюджетів та може потребувати додаткового фінансового ресурсу з державного бюджету.

Віднесення до надходжень бюджету розвитку місцевих бюджетів 50 % надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах відповідної території територіальної громади, які відповідно до пункту 23 частини другої статті 29 Кодексу зараховуються до доходів загального фонду державного бюджету, призведе до зменшення доходів загального фонду державного бюджету та відповідного збільшення надходжень бюджету розвитку місцевих бюджетів.

4. Вартісна величина впливу на показники бюджетів

Реалізація положень законопроекту призведе до зменшення на 2,4 млрд грн (в умовах 2021 року) доходів загального фонду державного бюджету від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, та відповідного збільшення надходжень бюджету розвитку місцевих бюджетів.

У зв'язку з відсутністю показників для обрахунку Міністерство фінансів України позбавлено можливості спрогнозувати вартісну величину впливу інших положень законопроекту на показники державного та місцевих бюджетів.

5. Пропозиції щодо можливостей фінансового забезпечення у відповідному бюджетному періоді законопроекту у разі його прийняття

Реалізація законопроекту не потребуватиме фінансового забезпечення з державного та місцевих бюджетів у поточному бюджетному періоді.

6. Пропозиції щодо відповідності законам, що регулюють бюджетні відносини

Законопроектом передбачається внесення змін до Кодексу в частині зарахування до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад надходжень від орендної плати за користування цілісним майновим комплексом, земельними ділянками та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, у тому числі було передано на баланс підприємств, установ, організацій, засновником яких є сільські, селищні, міські ради.

Майнові відносини між орендодавцями та орендарями щодо господарського використання майна, що перебуває в державній та комунальній власності, майна, що належить Автономній Республіці Крим, регулюється Законом України

від 03.10.2019 № 157-IX «Про оренду державного та комунального майна» (далі – Закон № 157-IX).

Статтею 3 Закону № 157-IX визначено перелік об'єктів оренди за цим Законом, зокрема єдині майнові комплекси підприємств, їхніх відокремлених структурних підрозділів, нерухоме майно (будівлі, споруди, приміщення, а також їх окремі частини) та інше майно.

Тобто нормами Закону № 157-IX не передбачено оренди цілісного майнового комплексу та земельних ділянок.

Окрім цього, статтею 1 Закону № 157-IX визначено термін «єдиний майновий комплекс державного або комунального підприємства, його структурного підрозділу», проте терміна «цілісний майновий комплекс» не передбачено.

Відповідно до пункту 29 частини першої статті 64 Кодексу до складу доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад зараховуються надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, засновником яких є сільські, селищні, міські ради.

Водночас пунктом 19 частини першої статті 64 Кодексу визначено, що до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад зараховуються місцеві податки та збори, що сплачуються (перераховуються) згідно з Податковим кодексом України.

У пункті 10.1 статті 10 Податкового кодексу України зазначено, що до місцевих податків, зокрема, належить податок на майно.

Податок на майно складається з податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, транспортного податку та плати за землю (пункт 265.1 статті 265 Податкового кодексу України).

Плата за землю – обов'язковий платіж у складі податку на майно, що справляється у формі земельного податку або орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності (підпункт 14.1.147 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України).

Отже, питання зарахування до доходів загального фонду бюджетів сільських, селищних, міських територіальних громад надходження від орендної плати за користування майновим комплексом та іншим майном, земельними ділянками та іншим майном, що перебуває в комунальній власності, у тому числі було передано на баланс підприємств, установ, організацій, засновником яких є сільські, селищні, міські ради, законодавчо врегульовано та не потребує внесення змін до Кодексу.

Також законопроектом пропонується внести зміни до статті 64 Кодексу та встановити, що ПДФО може зараховуватись за податковою адресою фізичної особи у разі подання нею відповідної заяви податковому агенту.

На сьогодні відповідно до частини другої статті 64 Кодексу ПДФО, який сплачується (перераховується) податковим агентом – юридичною особою (її філією, відділенням, іншим відокремленим підрозділом) чи представництвом

нерезидента – юридичної особи, зараховується до відповідного бюджету за їх місцезнаходженням (розташуванням) в обсягах податку, нарахованого на доходи, що виплачуються фізичній особі.

Реалізація запропонованих змін може призвести до зменшення надходжень ПДФО до місцевих бюджетів за місцезнаходженням податкового агента – юридичної особи (її філії, відділення, іншого відокремленого підрозділу) і водночас збільшення надходжень ПДФО до місцевих бюджетів за податковою адресою платника податку.

Запропонований заявницький принцип повідомлення найманим працівником роботодавця про зміну його податкової адреси, за відсутності у роботодавця законодавчого права перевірити інформацію, надану платником податку у такій заяві, дає підстави стверджувати, що пропозиції мають формальний характер і не матимуть ефективної реалізації на практиці.

Чинною статтею 25 Кодексу законів про працю України встановлено, що при укладенні трудового договору забороняється вимагати від осіб, які поступають на роботу, відомості про реєстрацію місця проживання чи перебування.

Запропонований законопроект механізм перерахування ПДФО до відповідних місцевих бюджетів може призвести до зростання навантаження на суб'єктів господарювання, особливо з великою кількістю найманих працівників, які проживають у різних регіонах країни, зокрема:

збільшення витрат на утримання штатних одиниць працівників фінансової сфери (бухгалтерів) для забезпечення перерахування ПДФО до бюджетів відповідно до податкових адрес фізичних осіб;

витрат на банківські послуги щодо перерахування податку до бюджетів;

посилення ризику помилкового перерахування податку не до належних місцевих бюджетів, що матиме наслідком невчасне його надходження та застосування відповідних штрафних санкцій. Відповідно до підпункту 168.4.7 пункту 168.4 статті 168 Податкового кодексу України відповідальність за своєчасне та повне перерахування сум ПДФО до відповідного бюджету несе юридична особа або відокремлений підрозділ, що нараховує (виплачує) оподатковуваний дохід.

Застосуванню запропонованого механізму перерахування ПДФО податковим агентом за податковою адресою платника податку (фізичної особи) мають передувати відповідні економічні розрахунки і перегляд обліку платників ПДФО.

Також законопроект пропонується віднести до надходжень бюджету розвитку місцевих бюджетів (стаття 71 Кодексу) 50 % надходжень від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі в межах відповідної території територіальної громади, які відповідно до пункту 23 частини другої статті 29 Кодексу зараховуються до доходів загального фонду державного бюджету.

Реалізація запропонованої норми призведе до зменшення на 2,4 млрд грн (в умовах 2021 року) доходів загального фонду державного бюджету від адміністративних штрафів за адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі, та відповідного збільшення надходжень бюджету розвитку місцевих бюджетів.

Згідно з пунктом 2 частини першої статті 7 Кодексу одним із основних принципів бюджетної системи є принцип збалансованості, відповідно до якого повноваження на здійснення витрат бюджету мають відповідати обсягу надходжень бюджету на відповідний бюджетний період.

Натомість автори законопроекту не запропонували відповідних компенсаторів для збалансування державного бюджету.

7. Пропозиції щодо розгляду законопроекту

Законопроект не підтримується.

**Заступник Міністра
фінансів України**

Роман ЄРМОЛИЧЕВ